

(efter Forespørgsel hos de svangre Kvinder) lader disse »gaa først ud«, naar det kniber med at skaffe Arbejde nok. At de *ugifte* netop *her* er i saa ringe Tal, *bekræfter* dette Synspunkt.

Altsaa: Tallene viser, at Arbejderskerne — *saa vidt de kan* — selv tager fri i Tiden før, hvorfor saa ikke støtte dem ved et *Lovpaabud*, idet jeg atter betoner, at et Forbud *ikke* af Arbejderskerne paa nogen Maade føles som en *Tvang*, før doktrinære Teoretikere, som ikke kender Sagen fra dens *praktiske* Side, faar hidset dem op hertil — men som en lige saa rimelig, statslig Ordning som saa mange andre Love, som vi alle maa bøje os for.

Og man maa ikke glemme een Ting: Arbejderskerne *forsøger* at passe deres Arbejde som de andre paa *normal* Vis, for ikke at blive kasseret af *den* Grund, d. v. s. hun maa »holde Trit« med de andre, følge Maskinens Hastighed, altsaa: hun kan i intet Øjeblik give efter for en hende øjeblikkelig paakommende — af hendes Tilstand dikteret — Trang til at holde inde blot et Øjeblik, *sidde ned i 5 Minutter* eller lign., og skulde *det* ikke være en tilstrækkelig Anledning til at fritage hende for det forcerede Tempo — eller Akkord-Arbejde?

Staar der ikke at læse i enhver Lægebog, at selve den normale Svangerskabstilstand normalt bevirker et Tryk paa de store Blodaarer, der meget let fører til Komplikationer i denne Henseende, maa det saa ikke forøge Faren herfor, naar den svangre Kvinde, i hvert Fald i Tekstil-, Trikotage-, og Væveindustrierne har $8\frac{1}{2}$ —9, ja undertiden *10 Timer uafbrudt* (i Reglen) *staaende* Arbejde, ja, hvor hun ofte skal række og strække sig, bære tunge Ting, undertiden paa en særlig farlig Maade? En Tekstilarbejderske fortalte mig, at til deres Arbejde hørte at bære tunge Ruller (»Spoler«?) paa den ene bøjede Arm, saaledes at Albuen sattes som Støtte ind imod Underlivet — de havde ligefrem Læderlapper om Livet til det Brug — og dette generede hende meget i den sidste Tid. Det Barn, hun fødte, fødtes *med skævt Ansigt*, og Lægen udtalte udtrykkeligt, at Aarsagen var det nævnte Tryk imod Underlivet! (Skævheden rettede sig efterhaanden). I det hele taget tror jeg, at hvis Lægerne vilde foretage Undersøgelser med Hensyn til Børnefødsler blandt Fabrikarbejdersker med staaende eller særlig svært Arbejde, og hvorledes Børnenes Tilstand lige efter Fødselen var (for tidligt fødte, undervægtige etc.), vilde der komme artige Ting for Dagen, thi som det nu er, beror det jo nærmest paa en *Tilfældighed*, at et saadant Udslag af Modrens forudgaaende Arbejde konstateres. Hvis Moderen ikke havde kaldt Læge, var dette aldrig kommet for Dagen, og mange andre Tilfælde er gaaede upaaagtede hen — *Moderen* er ikke kyndig nok til at sammenstille Aarsag og Virkning, maaske knap nok til at *konstatere en Mangel*.

Og iøvrigt, naar der hævdes, maaske ofte af Kvinderne selv, at de godt kan taale at arbejde til det sidste, hvorledes ser man saa det? Eet er, hvad Kvinderne maaske »kan taale«, en anden Ting er, om de — eller Fosteret — har godt af det! Man *kan* jo godt taale at abortere, Kvinderne kommer jo i Reglen over det (skønt det skal være mere svækkende, end en normal Fødsel), men Fosteret *dør* jo da af det! Det minder lidt om den berømte Beroligelse: »Feberen forlod ham (men han døde)!« Og en *for tidlig* Fødsel kan ganske vist ogsaa gaa godt, og Barnet leve og komme sig, men vil — i hvert Fald i de første Leveaar — være stærkt »handicappet« netop af denne Omstændighed ved dets Fødsel.

Og *hvorvidt* Kvinderne kan taale at arbejde til sidste Dag, ses jo ogsaa først *bagefter*, naar det *ikke* kan gøres om, og er desuden vanskeligt at paavise; de skadelige Virkninger er meget skjulte og kommer maaske først længere Tid efter i Form af Træthed og Uoplagthed ved Arbejdet — det samme gælder, hvis Kvinderne begynder for tidligt *efter* Nedkomsten — flere Kvinder har overfor mig indrømmet, at de (som begyndte 3—4 Uger efter) ikke nær kunde »naa« deres sædvanlige Akkord, men højst sandsynligt havde kunnet gøre det efter en lidt længere Hviletid, saa de ikke »stod sig« ved at begynde tidligere.

Jeg maa, som af det forangaaende ses, altsaa bestemt fastholde Nødvendigheden